

1. Nr inwentarza: 6451
2. Autor/rzy: Stanisław Wyspiański
3. **Tytuł egzemplarza: Bolesław Śmiały**
4. Inne wersje tytułu (wg afisza):
5. Tytuł oryginalny:
6. Autor przekładu:
7. Współpraca (autor adaptacji):
8. Słowa kluczowe: Stanisław Wyspiański, *Bolesław Śmiały*, prapremiera
9. Data, miejsce, rok wydania [druki]:
10. Data utworzenia egzemplarza teatralnego: 1903
11. Typ zasobu: rękopis, egzemplarz teatralny
12. Oznaczenia, pieczęcie: Teatr Miejski w Krakowie, Biblioteka Teatru im. Juliusza Słowackiego w Krakowie
13. Noty (obsada, skreślenia): poprawki autora, skreślenia i notatki ołówkiem czarnym, skreślenia niebieską kredką, skreślenia i uwagi fioletową kredką, znaki suflerko-inspicjenckie z datami spektakli od 07.05.1903 r. do 24.08.1909 r. ze zmianami w obsadzie
14. Język: polski
15. Opis fizyczny: s. 256, 260 x 200 mm, afisze 7-9 IX 1917 r. i 8 XII 1907 r.
16. Lokalizacja oryginału: Archiwum Artystyczne i Biblioteka Teatru im. J. Słowackiego w Krakowie
17. Prawa: domena publiczna
18. Inscenizacje powiązane:
 - a) Teatr, scena: Teatr miejski w Krakowie
 - b) Data/y premier/y: prem. 07.05.1903, wznowienie 19.11.1905, 3.11.1906, 28.08.1907, 26.08.1908, 24.08.1909, 07.09.1917
 - c) Reżyseria: Józef Sosnowski
 - d) Scenografia/kostiumy: Stanisław Wyspiański, Bronisława Rychter-Janowska (wykonanie kostiumów)
 - e) Autor muzyki:

f) Obsada/y:

Rapsod – Andrzej Mielewski (1903), Marian Andruszewski (1905, 1907), Marian Mariański (1908-1909), Edward Żytecki (1917)

Bolesław – Józef Sosnowski (1903, 1905, 1917), Andrzej Mielewski (1906, 1907)

Włodzisław – Sobiesław Bystrzyński (1903, 1905, 1907), Władysław Żarski (1917)

Królowa żona – Anna Walewska (1903), Helena Łazarewiczówna (1905, 1907), Helena Górská (1917)

Królowa matka – Bronisława Wolska (1903, 1905, 1907), Ada Kosmowska (1917)

Mieczysław – Bronisława Janikowska (1903), Helcia (1905, 1907), Czechowka Helena (1909), *** (1917)

Sieciech – Michał Tarasiewicz (1903), Stanisław Bronicz (1905) Włodzimierz Kosiński (1906-1909), Bolesław Mierzejewski (1917)

Cześniak – Hipolit Wójcicki (1903, 1905, 1907), Stanisław Skalski (1917)

Rycerze Bolesławowi (1903): Józef Pawłowski, Henryk Wysocki, Stanisław Bronicz, Ferdynand Sarnowski; (1905): Jerzy Leszczyński, Leonard Bończa, Józef Węgrzyn, Józef Bogdański (1905); (1907) Zalewski, Karol Borowski; (1908): Jerzy Leszczyński, Tadeusz Rojewski, Józef Węgrzyn, Józef Żelawski, (1917): Kazimierz Przysański, Karol Rdzawicz, Bolesław Brzeski, Józef Motyczyński

Rycerze Włodzisławowi (1903): Rudolf Segeny, Zenon; 1905: Józef Nowicki, Juliusz Osterwa, 1906: Leon Czechowski, (1907-1908): Józef Nowicki, Grzegorz Senowski, (1917): Stanisław Gotar, 4 XI Tarłowski, Grzegorz Senowski

Rycerz Stanisław – Marian Jednowski (1903, 1905, 1907, 1917)

Książd – Grzegorz Senowski (1903)

Strzemion – Bolesław Zawierski (1903, 1905), Maksymilian Węgrzyn (1906, 1907), Waclaw Szymborski (1917)

Chłop – Włodzimierz Kosiński (1903), Sieniawski (1905), Bolesław Puchalski (1906, 1907, 1917),

Chłopak – Leonia Gawlikowska (1903), Bronisława Janikowska (1905, 1907), Janina Janiczówna (1906, 1908)

Dziewki z orszaku królowej - (1903): Anieli Zawadzka, Maria? Sokolicz, Jadwiga Czechowska, Pawłowska; (1905, 1907): Sylwia Jutkiewicz, Maria Sokolicz, Jadwiga Czechowska, Antonina Broniczowa; (1906): II. Dziewka – Józefa Modzelewska; (1907): II. Dziewka – Maria Jeremi; (1908): I. Dziewka – Jadwiga Orlicz, Leonia Barwińska, Barbara Krzewińska, Bronisława Janikowska; (1909): Zofia Kopczevska, Leonia Barwińska, Barbara Krzewińska, Bronisława Janikowska; (1917): Zofia Biegańska, Maria Merlińska, Helena Kamińska, Helena Kwiecińska

Niewierne żony - (1903): Ludwika Senowska, Helena Arkawin, Helena Sulima, Stanisława Wysocka; (1905): Stanisława Słubicka, Helena Arkawin, Helena Sulima, Stanisława Wysocka; (1906): II. Żona - Orwidowa, III. Żona – Maria Palińska; (1907): Stanisława Słubicka, Natalia Borodzicz, Faustyna Krysińska, Stanisława Wysocka; (1917): Helena Czarnecka, Jadwiga Drzewiecka, Janina Zarzycka, Róża Łuszczkiewiczówna

Księżyna – Julian Strycharski (1903), Stanisław Stanisławski (1905, 1907), Stanisław Jarniński (1917)

Krasawica – Władysława Ordonówna (1903, 1905), Helena Arkawinówna (1906, 1907), Zenobia Janczewska (1909), Leokadia Pancewicz (1917)

Rycerz Piotr – Bolesław Szczurkiewicz (1903), Julian Strycharski (1905), Ludwik Fritsche (1906), Feliks Zbyszewski (1907), Kazimierz Brandt (1908-1909), Zygmunt Noskowski (1917)

Kościelny – Juliusz Jejde (1903, 1905, 1907), Wiktor Bojnarowski (1908-1909)

Lirny – Bolesław Puchalski (1903, 1905, 1907), Zygmunt Biesiadecki (1917)

Przewodnik – Michał Przybyłowicz (1903), Aleksander Zelwerowicz (1905, 1907, 1917), Leonard Bończa (1908), Tadeusz Gorzkowski (1909)

Świst – Franciszek Frączkowski (1903), Zenon Mastalski (1906-1909), Ferdynand Feldman (1917)

Poświst – Aleksander Zelwerowicz (1903), Alfons Fortwil (1907), Włodzimierz Miarczyński (1908-1909), Kazimierz Limen (1917), Kazimierz Brandt (07.10, 04.11.1917),

Wieść I – Adolf Walewski (1903, 1905), Konstanty Proszkowski (1906), Stanisław Stanisławski (1907-1909), Helena Zahorska (1917), Konarski (4.11.1917)

Wieść II – Leon Stępowski (1903, 1905, 1907-1908), Janusz Kozłowski (1917), Topolski (4.11.1917)

Wieść III – Ada Kosmowska (1903), Józefa Modzelewska (1905), Wacław Szymborski (1906, 1909), Włodzimierz Miarczyński (1907), Miła Kamińska (1917)

Echo – Jadwiga Czechowska (1903, 1905), Maria Majdrowicz (1917)

g) Identyfikacja ingerencji (autorzy ingerencji, rodzaj – np. suflerskie, reżyserskie, inspicjenta): reżysersko-suflersko-inspicjencki

h) Opis powiązanych inscenizacji:

Prapremiera dramatu w maju 1903 roku odbyła się w ścisłej współpracy i pod inscenizatorską opieką Wyspiańskiego: spektakl ten jest uważany za jego największe osiągnięcie w teatrze (ze względu na twórczy wkład artysty w niemal każdy element widowiska, włącznie z zapisem nutowym śpiewanej kłątwy kościelnej). Od scenografii przedstawiającej drewniany dwór Bolesława po kostiumy wzorowane na motywach ubioru ludowego, krakowskiego, podhalańskiego i huculskiego, wreszcie obiekty, zdobienia, insygnia, zbroje, których motywy zaczerpnięto to ze sztyki ludowej, to z królewskich zabytków numizmatycznych, pieczęci itp. – wszystko w spektaklu było starannie zaplanowaną, autorską, poetycką wizją przeszłości, jakiej jeszcze nie widziano w Krakowie. Zachowały się liczne szkice Wyspiańskiego do poszczególnych detali dekoracji i kostiumów, w tym tzw. lalki bolesławowskie, przedstawiające sylwetki ukostiumowanych postaci dramatu. Stylistyczna jedność i harmonia plastyczna oraz poetycki wzniosły klimat dramatu zrobiły wielkie wrażenie (choć narzekano, że maszyny trapezów zepsuła niektóre efekty III aktu). W grudniu 1907 roku zagrano dramat w cyklu przedstawień poświęconym zmarłemu autorowi, rolę tytułową kreował wówczas Andrzej Mielewski. W 1917 roku spektakl zagrano z okazji gościnnych występów Józefa Sosnowskiego, odtwórcy Bolesława na prapremierze oraz reżysera widowiska.

i) Uwagi:

W egzemplarzu zaznaczono niektóre ustawienia grup (które Wyspiański dodatkowo wyróżnił kolorami: czerwona-dworska, niebieska – rycerska), stosunkowo dużo jest też uwag inscenizatorskich. Na końcu wypisano liczby statystów: 4 rycerzy W. Hermana, 6 rycerzy Bolesława, 20 chłopów z biskupem, 12 księży, 6 z chorągwiami 6 dziewczek, 10 osób reprezentujących lud, 4 kobiety.

Z egzemplarza korzystał reżyser Józef Sosnowski nie tylko w 1903, ale też po latach, w 1917 roku. Sosnowski stworzył też własny zapis scenariusza prapremiery *Bolesława Śmiałego* (przechowywany w Archiwum Narodowym w Krakowie), w którym jeszcze dokładniej opisał wszystkie sytuacje, ruch, zmiany na scenie – dokument ten stanowi rozszerzenie niniejszego egzemplarza i służył po latach w próbach rekonstrukcji inscenizacji Wyspiańskiego.

Opracowanie: Dorota Jarząbek-Wasył

Opis merytoryczny do egzemplarza teatralnego zdigitalizowanego w ramach projektu digitalizacyjnego Cyfrowe Arcydzieła Teatru im. Juliusza Słowackiego w Krakowie ("CATS") - etap I, ***Dofinansowanego ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury w ramach zadania KULTURA CYFROWA 2021.***